[2018] 14 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1181

ਨਿਊ ਇੰਡੀਆ ਐਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ

ਬਨਾਮ

ਰਾਜੇਸ਼ਵਰ ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਹੋਰ

(2018 ਦਾ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 11885)

ਦਸੰਬਰ 07, 2018

[ਡਾਕਟਰ ਧਨੰਜੈ ਵਾਈ ਚੰਦਰਚੂੜ ਅਤੇ ਐਮ. ਆਰ. ਸ਼ਾਹ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਖਪਤਕਾਰ ਸੁਰੱਖਿਆ - ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ - ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੇਣਦਾਰੀ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ - ਲਾਗੂ ਹੋਣ 'ਤੇ - ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਨੇ ਬੀਮਾਯੁਕਤ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੀ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਅਗਲੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਢਾਹ ਦਿੱਤਾ - ਬੀਮਾਯੁਕਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਿ ਉਹ ਇਮਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸੈਨੇਟਰੀਵੇਅਰ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਢਾਹੁਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਇਸ ਨੂੰ 19.55 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ - ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੇ ਬੀਮਾਯੁਕਤ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ 'ਤੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਛੋਟ ਦੇਣ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ "ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ" ਹੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵਿਨਾਸ਼ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ - ਰਾਜ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਦਾਅਵਾ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ - ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਕਿਹਾ ਗਿਆ: ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ V ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਾਹਰੀ ਹਿੱਸਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਤਬਾਹੀ "ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਠਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ" ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ - "ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ" ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਠਿਤ ਅਥਾਰਟੀ - ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਠਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਹੈ, 2000 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ - ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਢਾਹੁਣ ਦਾ ਕੰਮ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਇਸ

ਲਈ ਜਿਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਉਹ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਸੀ - ਕਿਉਂਕਿ, ਤਬਾਹੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਠਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਬੀਮੇ ਦੀ ਪਾਲਿਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਰਾਜ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬੀਮਾਯੁਕਤ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ - ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2000 - ਧਾਰਾ 229

ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ

ਕਿਹਾ ਕਿ: 1.1 ਇਸ ਤੱਥ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਢਾਹੁਣ ਦਾ ਕੰਮ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਖਪਤਕਾਰ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਬੀਮਾਯੁਕਤ ਨੇ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਕਿ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਨੇ ਢਾਹੁਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਬੀਮਾਯੁਕਤ ਨੇ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਸਮੇਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਹਤਾਂ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਜਿਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਹ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 11] [1187-E-F]

XXXXXX

1.2 ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ V ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਾਹਰੀ ਹਿੱਸਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਤਬਾਹੀ "ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਠਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਕਾਰਨ" ਹੋਈ ਹੈ। "ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ

ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਠਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਅਧੀਨ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਠਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਹੈ, ਜੋ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 2000 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਹੈ। ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਰਾਜ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਤੋਂ, ਇਸ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦੁਆਰਾ ਢਾਹੁਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਤਬਾਹੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਠਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਬੀਮੇ ਦੀ ਪਾਲਿਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। [ਪਾਰਸ 14] [1188-E-G]

1.3 ਰਾਜ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੋਵੇਂ ਬੀਮੇ ਦੀ ਪਾਲਿਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਰਾਜ ਖਪਤਕਾਰ ਵਿਵਾਦ ਨਿਵਾਰਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੀਮਾਯੁਕਤ ਦੁਆਰਾ ਰਾਜ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 16] [1191-B-D]

ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਇਰਸ਼ਾਦ (2007) 4 SCC 105: [2007] 2 SCR 1014 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੋਰਨਿਸ਼ ਬਨਾਮ ਦੁਰਘਟਨਾ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ (1889) 23 Q.B.D. 453, 456; ਇਮਪੈਕਟ ਫੰਡਿੰਗ ਸਲਿਊਸ਼ਨਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਬੈਰਿੰਗਟਨ ਸਪੋਰਟ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ [2016] UKSC 57; ਕ੍ਰਾਊਡੇਨ ਅਤੇ ਕ੍ਰਾਊਡੇਨ ਬਨਾਮ QBE ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ (ਯੂਰਪ) ਲਿਮਟਿਡ QC: [2017] EWHC 2597 (COMM) - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

XXXXXX

ਨਿਊ ਇੰਡੀਆ ਐਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਰਾਜੇਸ਼ਵਰ ਸ਼ਰਮਾ 1183

ਏਡਬਲਯੂ ਬੇਕਰ ਵੇਲਫੋਰਡ: ਦੁਰਘਟਨਾ ਬੀਮੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ (ਬਟਰਵਰਥ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ, 1923) ਪੰਨਾ 126 ਤੇ - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੇਸ ਹਵਾਲਾ		
[2007]2 SCR 1014	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 10

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2018 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 11885

2015 ਦੇ CIMA ਨੰਬਰ 249 ਵਿੱਚ ਜੰਮੂ ਵਿਖੇ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 28.07.2016 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਨਾਲ

2018 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 11886

ਮਨੋਜ ਕੇ. ਮਿਸ਼ਰਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਵੰਤਿਕਾ ਮਨੋਹਰ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪਾਰੁਲ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ।

ਜਯੰਤ ਭੂਸ਼ਣ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਜਗਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਮਨੋਜ ਕੇ. ਮਿਸ਼ਰਾ, ਜੋਤੀ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਸੁਕੁਮਾਰ, ਉਮੇਸ਼ ਦੂਬੇ, ਸਚਿਨ ਸੈਣੀ, ਮਨੋਜ ਕੇ. ਮਿਸ਼ਰਾ, ਐਮ. ਸ਼ੋਏਬ ਆਲਮ, ਉੱਜਵਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮੁਜਾਹਿਦ ਕਰੀਮ ਖਾਨ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੇਠ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਿਆ ਗਿਆ

ਡਾਕਟਰ ਧਨੰਜੈ ਵਾਈ ਚੰਦਰਚੂੜ, ਜੇ.

1. 2017 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ @ ਵਿਸ਼ੇਸ ਆਗਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ (C)@CC 5127 ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਮੁਆਫ ਕੀਤੀ ਗਈ।

2. ਇਹ ਅਪੀਲਾਂ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 28 ਜੁਲਾਈ 2016 ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਖਪਤਕਾਰ ਵਿਵਾਦ ਨਿਵਾਰਣ ਕਮਿਸ਼ਨ [1] ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ 17.28 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨਿਊ ਇੰਡੀਆ ਐਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਰਾਜ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ। ਬੀਮਾਯੁਕਤ ਵੱਲੋਂ ਵਿਆਜ ਦੇਣ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕ੍ਰਾਸ-ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਲਈ, ਦੋ ਅਪੀਲਾਂ ਹਨ: ਇੱਕ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਬੀਮਾਯੁਕਤ ਦੁਆਰਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ।

3. ਰਾਜ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬੀਮਾਯੁਕਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਪਟੇਲ ਹਾਊਸ ਨਾਮ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ ਜੋ ਜੰਮੂ ਦੇ ਅਖਨੂਰ ਰੋਡ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਬੀਮਾਯੁਕਤ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਮਾਰਤ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ 1984 ਵਿੱਚ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਉਚਿਤ ਆਗਿਆ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ 1993 ਵਿਚ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਾਲ ਵਾਧੂ ਉਸਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਬੀਮਾਯੁਕਤ ਅਨੁਸਾਰ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2000 ਦੀ ਧਾਰਾ 229 ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਨੋਟਿਸ 'ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਪੈਸ਼ਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਾਇਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ 1996 'ਚ ਇਸ ਉਲੰਘਣਾ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਨੇ ਢਾਹੁਣ ਦੀ

ਮੁਹਿੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਖਦਸ਼ਾ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰਦਿਆਂ, ਬੀਮਾਯੁਕਤ ਨੇ ਜੰਮੂ ਦੇ ਮਿਉਂਸਪਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸਿਵਲ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਅੰਤਰਿਮ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਨੇ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਅਗਲੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਢਾਹ ਦਿੱਤਾ। ਬੀਮਾਯੁਕਤ ਵਿਅਕਤੀ ਇਮਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸੈਨੇਟਰੀ ਵੇਅਰ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਢਾਹੁਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਬੀਮਾਯੁਕਤ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ 19.55 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ।

---

[1] "ਰਾਜ ਕਮਿਸ਼ਨ"

XXXXXX

4. ਰਾਜ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਾਅਵਾ ਬੀਮੇ ਦੀ ਪਾਲਸੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ ਜੋ ਬੀਮਾਯੁਕਤ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ:

"V. ਦੰਗੇ, ਹੜਤਾਲ, ਦੁਸ਼ਟ ਅਤੇ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਬਾਹਰੀ ਹਿੰਸਕ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਸਰੀਰਕ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਤਬਾਹੀ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਨੁਕਸਾਨ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੀਮਾਯੁਕਤ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ:-

a) xxxx

b) ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਠਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ, ਹੁਕਮ ਦੇਣ, ਮੰਗਣ ਜਾਂ ਤਬਾਹ ਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਥਾਈ ਜਾਂ ਅਸਥਾਈ ਕਬਜ਼ਾ।

ਉਪਰੋਕਤ ਬਾਹਰੀ ਕਰਨ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਢਾਹੁਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਮਿਊਂਸਪਲ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਠਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

5. ਰਾਜ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਤਹਿਤ 17.28 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ। ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੀ ਲਾਗਤ 10,000/- ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਰਾਜ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਢਾਹੁਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ, ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਚੱਲੇਗਾ। ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰਾਜ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਲਈ ਇਹ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਬਾਹਰੀ ਕਰਨ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਠਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖ ਕੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਢਾਹੁਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਾਜ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਿਆਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਆਦੇਸ਼ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਬੀਮਾਯੁਕਤ ਨੂੰ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ।

XXXXXX

6. ਰਾਜ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਦੇ ਮੁੱਖ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਢਾਹੁਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਸੀ। ਇਸ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਉਪਭੋਗਤਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗੱਲਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ:

5) ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦੇ ਗਠਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਨੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਉਸਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਢਾਹੁਣ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਸੀ।

6) .....

7) ਇਹ ਕਿ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ 18.04.2003 ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਅਤੇ ਉਸਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਅਗਲੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਢਾਹ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਸੀ।

8) .....

9) .....

10) ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਜੰਮੂ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 10.04.2003 ਦੇ ਅਦਾਲਤੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਅਗਲੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਢਾਹ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਕੈਬਿਨ ਫਿਟਿੰਗ, ਡਿਸਪਲੇ ਆਈਟਮਾਂ, ਬਿਜਲੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ

ਆਦਿ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਿਸ ਨਾਲ 19,55,946/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ, ਜਿਸ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਸ਼੍ਰੀ ਕੇ.ਆਰ. ਸ਼ਰਮਾ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਅਤੇ ਵੈਲਿਊਏਟਰ ਦੁਆਰਾ ਉਚਿਤ ਨਿਰੀਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਮਾਰਤ ਅਤੇ ਫਰਨੀਚਰ ਅਤੇ ਫਿਕਸਚਰ ਆਦਿ ਸਮੇਤ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ 1,23,50,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਬੀਮਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪਾਲਿਸੀ ਨੰਬਰ 350700/11/02/00119 ਰਾਹੀਂ 03.05.2002 ਦੀ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਤੋਂ 02.05.2003 ਦੀ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਲਈ ਬੀਮਾ ਕਵਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਅਨੁਮਾਨ ਦੀ ਕਾਪੀ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ।

XXXXXX

11) ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤੀ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਸਰਕਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਦਿਖਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਅਗਲੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਢਾਹ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਨਾਲ 18.04.2003 ਨੂੰ ਕੁੱਲ 19,55,846/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਕਾਰਨ ਬੇਸਮੈਂਟ ਬੇਕਾਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਢਾਹੁਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ 6,15,422 ਰੁਪਏ ਦਾ ਹੋਰ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਣ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਬੇਸਮੈਂਟ ਨੂੰ ਢਾਹੁਣ 'ਤੇ ਉਕਤ ਰਕਮ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਆਪਣਾ ਅਧਿਕਾਰ ਰਾਖਵਾਂ ਰੱਖਦੇ ਹਨ।

7. ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਆਪਣੇ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਜੰਮੂ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਫੁੱਟਪਾਥ, ਗਲੀਆਂ ਅਤੇ ਨਾਲੀਆਂ ਸਮੇਤ

ਜਨਤਕ ਇਮਾਰਤਾਂ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ੇ/ਅਨੁਮਾਨ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਨੇ 25 ਜਨਵਰੀ 2003 ਨੂੰ 'ਕਸ਼ਮੀਰ ਟਾਈਮਜ਼' ਅਤੇ 'ਡੇਲੀ ਐਕਸਲਸੀਅਰ' ਦੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਸੰਸਕਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਅਨੁਮਾਨਾਂ, ਪਲੇਟਫਾਰਮਾਂ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਜੰਮੂ ਮਾਸਟਰ ਪਲਾਨ ਅਤੇ ਰਿਬਨ ਵਿਕਾਸ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ 1953 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬਿਲਡਿੰਗ ਲਾਈਨ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਸਨ। 31 ਜਨਵਰੀ 2013 ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੱਦਬੰਦੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿੱਥੇ ਕਬਜ਼ੇ ਸਨ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਸਮੇਤ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ੇ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਬੀਮਾਯੁਕਤ ਰਾਜੇਸ਼ਵਰ ਸ਼ਰਮਾ ਦੁਆਰਾ ਜੰਮੂ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸਿਵਲ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 11 ਮਾਰਚ 2003 ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ:

“... ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਅਗਲੀ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰੋ ਅਤੇ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਅਗਲੀ ਤਰੀਕ ਤੱਕ ਧਿਰਾਂ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਜਿਉਂ ਦੀ ਤਿਉਂ ਸਥਿਤੀ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣਗੀਆਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਕਤ ਇਮਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨਗੇ।

8. ਉਪਰੋਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਨੇ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ। ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ 18 ਅਪ੍ਰੈਲ 2003 ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਠਾਈ ਗਈ ਨਵੀਂ ਉਸਾਰੀ ਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜੋ ਜਨਤਕ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਖਨੂਰ ਰੋਡ 'ਤੇ ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਸੁਤੰਤਰ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨੂੰ ਅਸੁਵਿਧਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਰਹੀ ਸੀ। ਨਗਰ ਨਿਗਮ

ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸਨੇ 1985 ਅਤੇ 1993 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਉਸਾਰੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਢਾਹਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਬਲਕਿ ਸਿਰਫ "ਨਵੀਂ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਉਸਾਰੀ" ਨੂੰ ਢਾਹਿਆ ਸੀ। ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਇਮਾਰਤ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਅਜੇ ਵੀ ਮਾਸਟਰ ਪਲਾਨ 1974-1994 ਅਤੇ ਮਾਸਟਰ ਪਲਾਨ 2021 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ।

XXXXXX

ਨਿਊ ਇੰਡੀਆ ਐਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਰਾਜੇਸ਼ਵਰ ਸ਼ਰਮਾ
[ਡਾਕਟਰ ਧਨੰਜੈ ਵਾਈ ਚੰਦਰਚੂੜ, ਜੇ.] 1187

9. ਸਾਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫਨਾਮੇ ਤੋਂ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਟਾਏ ਗਏ ਕੰਮ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਰਾਹਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁੱਦਾ ਇਸ ਗੱਲ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਬੀਮੇ ਦੀ ਪਾਲਿਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

10. ਰਾਜ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੋਵਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ **ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਇਰਸ਼ਾਦ**[2] ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬੇਦਖਲੀ ਧਾਰਾ ਹੈ, ਇਹ ਬੋਝ ਬੀਮਾਕਰਤਾ 'ਤੇ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਬੇਦਖਲੀ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਦਾ ਮਤਲਬ ਬੀਮੇ ਵਾਲੇ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਰਾਜ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ

ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਇਹ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਢਾਹੁਣ ਲਈ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

11. ਇਸ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ, ਸਾਨੂੰ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੱਥ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਢਾਹੁਣ ਦਾ ਕੰਮ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਖਪਤਕਾਰ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਬੀਮਾਯੁਕਤ ਨੇ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਕਿ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਨੇ ਢਾਹੁਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਬੀਮਾਯੁਕਤ ਨੇ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਸਮੇਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਹਤਾਂ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜਿਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਹ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਹੈ।

12. ਜਿਸ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬੀਮਾਯੁਕਤ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਜਯੰਤ ਭੂਸ਼ਣ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ V ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ "ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਠਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਤਬਾਹੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ"। ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਬੇਦਖਲੀ ਇਹ ਮੰਨਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਵਾਈ, ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਮਿਉਂਸਪਲ ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ (ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ) ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2000 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ, ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦੁਆਰਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢਾਹੁਣ ਦਾ ਕੰਮ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਸਹੀ ਹੈ।

---

[2] (2007) 4 SCC 105

XXXXXX

13. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਵੰਤਿਕਾ ਮਨੋਹਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਢਾਹੁਣ ਦਾ ਕੰਮ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ "ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਠਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਵਿਨਾਸ਼" ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮਿਉਂਸਪਲ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਇੱਕ ਲੰਬਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਿ ਕੀ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਢਾਹੁਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਠਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਅਵੇ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਢਾਹੁਣ ਦਾ ਕੰਮ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2000 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਠਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

14. ਸਾਨੂੰ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਯੋਗਤਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਾਹਰੀ ਹਿੱਸਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਤਬਾਹੀ "ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ" ਗਠਿਤ ਅਥਾਰਟੀ" ਤੇ ਹੋਈ ਹੈ। "ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਠਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਅਧੀਨ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਠਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਹੈ, ਜੋ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2000 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ

ਅਥਾਰਟੀ ਹੈ। ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਰਾਜ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਤੋਂ, ਇਸ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦੁਆਰਾ ਢਾਹੁਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਤਬਾਹੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਠਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਬੀਮੇ ਦੀ ਪਾਲਿਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

15. ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਵਿੱਚ ਬਾਹਰੀ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵੱਖਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। **ਕੋਰਨਿਸ਼ ਬਨਾਮ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ**[3] **ਵਿੱਚ,** ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਫਰਜ਼ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਛੱਡ ਦੇਵੇ। ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ:

---

[3]ਲਾਰਡ ਲਿੰਡਲੇ ਐਲ.ਜੇ. (1889) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੁਈਨਜ਼ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ 23 Q.B.D. 453, 456

XXXXXX

"... ਅਸਲ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਬੀਮਾਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਭ ਤੋਂ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਉਹ ਨੀਤੀ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਪਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਸ਼ੱਕ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ,

ਜਾਂ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਕੋਈ ਅਸਲ ਮੁਸ਼ਕਲ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ।

ਦੁਰਘਟਨਾ ਬੀਮਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ", ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਨੁਕਸਾਨ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਭਰਪੂਰ ਸਾਵਧਾਨੀ ਦੇ ਬਾਹਰ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਬੀਮਾਯੁਕਤ ਨੂੰ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਪਾਲਿਸੀ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਜਿਹੇ ਘਾਟਿਆਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਥਿਤੀ ਹੇਠਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ:

"ਅਪਵਾਦਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਸਟੀਕਤਾ ਨਾਲ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।
ਕਿਉਂਕਿ ਪਾਲਿਸੀ ਵਿੱਚ ਅਪਵਾਦ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਘਾਟੇ ਲਈ ਦੇਣਦਾਰੀ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦੇਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਅਪਵਾਦ ਲਈ, ਪਾਲਸੀ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬਹੁਤ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਛੱਡ ਦੇਵੇ। ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬੀਮਾਕਰਤਾ 'ਤੇ ਹੈ ਕਿ ਘਾਟਾ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਪਵਾਦ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਕੇ ਬੀਮਾਯੁਕਤ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਕਿ, ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਪਵਾਦ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

2016 ਵਿੱਚ, ਯੂ.ਕੇ. ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ **ਇਮਪੈਕਟ ਫੰਡਿੰਗ ਸਲਿਊਸ਼ਨਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਬੈਰਿੰਗਟਨ ਸਪੋਰਟ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ** [5] ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਕੀਲ ਦੀ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਾਹਰੀ ਧਾਰਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ।

ਬੀਮਾ ਬਾਹਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ, ਲਾਰਡ ਟੈਲਸਨ ਜੇ.ਐਸ.ਸੀ. ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ:

"35. ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਅਪਵਾਦ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਕੀਰਣ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਲਈ ਪੂਰਵ-ਸੁਭਾਅ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਪਵਾਦ ਜਾਂ ਛੋਟ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਉਚਿਤ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਆਮ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ, ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਇੱਕ ਧਿਰ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ, ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ਜਾਂ ਸੀਮਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਉਹ ਅਰਥ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਸਾਰੇ ਪਿਛੋਕੜ ਦੇ ਗਿਆਨ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੱਸੇਗਾ ਜੋ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵਰਗ ਲਈ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ... ਇਹ ਨਾ ਸਿਰਫ ਉਥੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਉਪਾਅ ਨੂੰ ਹਟਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਬਲਕਿ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਸਹਾਇਕ ਵਿਵਸਥਾ ਰਾਹੀਂ, ਲਾਭ ਦੇ ਉਸ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਹਟਾ ਕੇ ਦੇਣਦਾਰੀ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਧਾਰਾ ਦਾ ਵਿਕਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਸਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਕਾਫ਼ੀ ਸਪਸ਼ਟ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਮੁੱਢਲੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਦਾ ਇੱਕ ਤਰੀਕਾ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

---

[4]ਏ.ਡਬਲਯੂ. ਬੇਕਰ ਵੇਲਫੋਰਡ: ਦੁਰਘਟਨਾ ਬੀਮੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ (ਬਟਰਵਰਥ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ, 1923) ਪੰਨਾ 126 ਤੇ
[5]ਲਾਰਡ ਟੈਲਸਨ ਜੇ.ਐਸ.ਸੀ. (ਜਿਸ ਨਾਲ ਲਾਰਡ ਮੈਨਸ, ਲਾਰਡ ਸੰਪਸ਼ਨ ਅਤੇ ਲਾਰਡ ਹੋਜ ਜੇ.ਜੇ.ਐਸ.ਸੀ. ਸਹਿਮਤ ਹੋਏ ਸਨ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ[2016] ਯੂ.ਕੇ.ਐਸ.ਸੀ. 57

XXXXXX

ਕ੍ਰਾਊਡੇਨ ਅਤੇ ਕ੍ਰਾਊਡੇਨ ਬਨਾਮ QBE ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ (ਯੂਰਪ) ਲਿਮਟਿਡ[7] ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੰਗਲੈਂਡ ਅਤੇ ਵੇਲਜ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ (ਵਪਾਰਕ ਅਦਾਲਤ) ਦੁਆਰਾ **ਇਮਪੈਕਟ ਫੰਡਿੰਗ ਸਲਿਊਸ਼ਨਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਬੈਰਿੰਗਟਨ ਸਪੋਰਟ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ** [6] ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਬੀਮਾ ਬਾਹਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਬੀਮਾ ਬਾਹਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ, ਜੱਜ ਪੀਟਰ ਮੈਕਡੋਨਲਡ ਏਗਰਜ਼ QC ਨੇ ਕਿਹਾ:

"65. ... ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੀਮਾ ਬਾਹਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਲਈ ਇੱਕ ਪਹੁੰਚ ਅਪਣਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਤੀ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਸਾਰੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਅਪਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜੋ ਛੋਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਹਨ - ਅਰਥਾਤ ਉਹ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ - ਬੀਮਾ ਬਾਹਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਬੀਮਾ ਬਾਹਰੀ

ਕਰਨ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਬੀਮਾ ਬਾਹਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਕਵਰ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਸਹਿਣ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਲਈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਇੱਕ ਉਲੰਘਣਾ ਪਹੁੰਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ, ਅਜਿਹੇ ਮੌਕੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਸਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸਾਰੇ ਜਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਬੀਮਾ ਕਵਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਕੀਰਣ ਉਸਾਰੀ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ..."

---

[6] ਲਾਰਡ ਟੈਲਸਨ ਜੇ.ਐਸ.ਸੀ. (ਜਿਸ ਨਾਲ ਲਾਰਡ ਮੈਨਸ, ਲਾਰਡ ਸੰਪਸ਼ਨ ਅਤੇ ਲਾਰਡ ਹੋਜ ਜੇ.ਜੇ.ਐਸ.ਸੀ.ਸਹਿਮਤ ਹੋਏ ਸਨ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ[2016] ਯੂ.ਕੇ.ਐਸ.ਸੀ. 57

[7] ਇੰਗਲੈਂਡ ਅਤੇ ਵੇਲਜ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ (ਵਪਾਰਕ ਅਦਾਲਤ) ਪੀਟਰ ਮੈਕਡੋਨਲਡ ਏਗਰਜ਼ QC ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ: [2017] EWHC 2597 (Comm)

XXXXXX

ਨਿਊ ਇੰਡੀਆ ਐਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਰਾਜੇਸ਼ਵਰ ਸ਼ਰਮਾ
[ਡਾਕਟਰ ਧਨੰਜੈ ਵਾਈ ਚੰਦਰਚੂੜ, ਜੇ.] 1191

ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ V ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। "ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ" ਹੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ

ਵਿਨਾਸ਼ ਤੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੀ।

16. ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੋਵੇਂ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਾਨੂੰ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣੀ ਪਵੇਗੀ, ਜੋ ਅਸੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਜਿਸ ਨੇ ਰਾਜ ਖਪਤਕਾਰ ਵਿਵਾਦ ਨਿਵਾਰਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਬੀਮਾਯੁਕਤ ਦੁਆਰਾ ਰਾਜ ਕਮਿਸ਼ਨ (CC 2628/2004) ਕੋਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

17. ਸਮਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਸੀਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੀਮਾਯੁਕਤ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹਨ, ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੋਈ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਬੀਮਾਯੁਕਤ ਦੁਆਰਾ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਵਿਰੁੱਧ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਬੀਮਾਯੁਕਤ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਦਿਵਿਆ ਪਾਂਡੇ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ: - ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਨ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

Prabhat Kiran, Advocate
D/923/2000
Bar Council of Delhi